

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Кзз 460/2014
21.05.2014. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Невенке Важић, председника већа, Предрага Глигоријевића, Веска Крстајића, Биљане Синановић и Бате Цветковића, чланова већа, са саветником Врховног касационог суда Милом Ристић, као записничарем, у кривичном предмету против окривљених П.З. и др, због кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног П.З., адв. Б.Г., поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Панчеву 2К 291/10 од 19.4.2012. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 3355/12 од 22.01.2014. године, у седници већа одржаној дана 21.05.2014. године, већином гласова, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног П.З., адв. Б.Г., поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Панчеву 2К 291/10 од 19.04.2012. године и Апелационог суда у Новом Саду Кж1 3355/12 од 22.01.2014. године, у односу на повреду закона из члана 439. тачка 1. и 2. и члана 441. став 3. и 4. Законика о кривичном поступку док се у осталом делу захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног **ОДБАЦУЈЕ** као недозвољен.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Панчеву 2К 291/10 од 19.04.2012. године окривљени П.З. оглашен је кривим због кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 4. у вези става 3. и 1. у вези члана 33. Кривичног законика и осуђен на казну затвора у трајању од једне године а окривљени В.М. оглашен је због једног кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 4. у вези става 3. и 1. у вези члана 33. КЗ за које му је утврђена казна затвора у трајању од једне године и кривичног дела фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. и став 2. КЗ за које му је утврђена казна затвора у трајању од пет месеци и осуђен на јединствену казну затвора у трајању од једне године и три месеца.

Истом пресудом окривљени П.З. обавезан је да накнади штету оштећеном Д. т. к. Б. у износу од ... динара у року од 30 дана по правноснажности пресуде под претњом извршења.

На основу члана 193. и 196. ЗКП окривљени су обавезани на плаћање паушала и трошкова кривичног поступка ближе наведених у изреци првостепене пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Кж1 3355/12 од 22.01.2014. године усвојена је жалба Вишег јавног тужиоца у Панчеву у делу одлуке о казни и по службеној дужности преиначена пресуда Вишег суда у Панчеву 2К 291/10 од 19.04.2012. године тако што је Апелациони суд у Новом Саду кривично правне радње окривљених П.З. и В.М. за које су оглашени кривим првостепеном пресудом, правно квалификовао као кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика („Службени гласник РС“ број 121/2012 од 24.12.2012. године), и осудио и то окривљеног П.З. за наведено кривично дело на казну затвора у трајању од две године, а окривљеном В.М. за наведено кривично дело утврдио казну затвора у трајању од две године и за кривично дело фалсификовање службене исправе из члана 357. став 3. у вези става 1. и 2. КЗ за које је првостепеном пресудом оглашен кривим задржао као утврђену казну затвора у трајању од пет месеци, те окривљеног В.М. осудио на јединствену казну затвора у трајању од две године и три месеца, док су, жалба Вишег јавног тужиоца у Панчеву и жалба браниоца окривљеног В.М., окривљеног П.З. и његовог браниоца, одбијене као неосноване и наведена пресуда у непреиначеном делу потврђена.

Против наведених пресуда бранилац окривљеног П.З., адв. Б.Г., поднео је захтев за заштиту законитости због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 3. у вези члана 423. став 1. тачка 1. у вези члана 441. став 3. и 4. а у вези члана 451. став 1. и 2. ЗКП и због повреде кривичног закона из члана 439. став 1. тачка 1. и 2. ЗКП у вези члана 21. Закона о изменама и допунама кривичног законика („Службени гласник РС“ број 121/12) са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев, и преиначи наведене пресуде и окривљеног ослободи од оптужбе.

Захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног П.З., у смислу члана 488. став 1. Законика о кривичном поступку, достављен је Републичком јавном тужиоцу, након чега је Врховни касациони суд одржао седницу већа у смислу члана 488. став 2. Законика о кривичном поступку, о којој није обавестио јавног тужиоца и браниоца окривљеног, јер веће није нашло да би њихово присуство било од значаја за доношење одлуке.

На седници већа одржаној у смислу члана 490. ЗКП, Врховни касациони суд је размотрио списе предмета, са пресудама против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је по оцени навода у захтеву уз примену члана 604. ЗКП у односу на првостепену пресуду ("Службени гласник РС", број 72/11 од 28.09.2011. године), нашао:

Бранилац окривљеног П.З. у захтеву за заштиту законитости наводи да другостепени суд приликом преиначења првостепене пресуде у погледу правне квалификације дела није могао да изрекне кривичну санкцију окривљеном, с обзиром да кривично дело које му је стављено на терет у време предузимања радње извршења није било предвиђено као кривично дело. По наводима захтева према окривљеном је примењена одредба члана 21. Закона о изменама и допунама кривичног законика, а која према одредбама члана 45. наведеног закона ступа на снагу 15.04.2013. године, па по наводима захтева, кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 4. у вези става 3. и 1. КЗ, за које је окривљени оглашен кривим више не постоји, а истовремено до тада није било ни дела за које је окривљени осуђен другостепеном пресудом, из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ, те да другостепени суд није могао применити закон који је ступио на снагу 15.04.2013. године на радње извршене у октобру и децембру 2004. године, те ретроактивно применио закон, из ког разлога је сходно члану 5. став 1. КЗ суд требало да донесе ослобађајућу пресуду. Такође се у захтеву истиче да је и повређен закон у односу на део првостепене пресуде који није преиначен а који се односи на досуђење, наводно оштећеном имовинско правног захтева, као и на обавезивање окривљеног да плати трошкове кривичног поступка с обзиром да је дошло до брисања одговорног лица као извршиоца кривичног дела из члана 359. став 4. у вези става 3. и 1. КЗ.

Изнете наводе захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног Врховни касациони суд оцењује неоснованим.

Из списка предмета произилази да је оптужницом надлежног јавног тужиоца Кт 72/05 од 13.06.2006. године окривљеном П.З. стављено на терет извршење кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359. став 4. у вези става 3. и 1. у вези члана 33. Кривичног законика.

Одредбом члана 359. став 1. КЗ прописано је да извршилац кривичног дела злоупотреба службеног положаја може бити службено или одговорно лице које је искоришћавањем свог службеног положаја или овлашћења, прекорачењем границе свог службеног овлашћења или невршењем своје службене дужности, прибави себи или другом физичком или правном лицу какву корист, другом нанесе штету или теже повреди права другог, а ставом 3. наведеног члана ако вредност прибављене имовинске користи прелази износ од 1.500.000,00 динара.

Дакле, учинилац кривичног дела из члана 359. КЗ може имати својство службеног или својство одговорног лица. Изменама и допунама кривичног законика од 24.12.2012. године објављеном у „Службеном гласнику РС“ број 121/2012, који се у односу на чланове 21. и 35. наведеног законика примењује од 15.04.2013. године, кривично дело злоупотреба службеног положаја је „подељено у два кривична дела“. При томе, деоба је извршена према својству учиниоца и овлашћењима која им припадају и то на кривично дело злоупотреба службеног положаја кажњива по члану 359. КЗ и кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица кажњива по члану 234. КЗ.

Кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ измењена је само утолико што су у делу одредбе става 1. брисане речи „или одговорно“, те од наведених измена извршилац овог кривичног дела може бити само службено лице. Истовремено одредбе које се односе на злоупотребу положаја и кривицу одговорног лица, овим изменама издвојене су у посебно кривично дело – кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. КЗ, чији је заштитни објекат привредно пословање и имовина у том пословању, али је радња кривичног дела остала неизмењена.

Наведеним изменама, у кривични законик је унето кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица, које задржава јасан континуитет са кривичним делом злоупотреба службеног положаја у случају да се као извршилац јавља одговорно лице. Увођење кривичног дела из члана 234. КЗ је последица потребе да се направи разлика између одговорног и службеног лица. Како кривично дело из члана 234. КЗ и поред наведених разлика у свом законском опису има иста обележја као и кривично дело злоупотреба службеног положаја из члана 359. КЗ и то пре свега радњу извршења, то наведеним изменама није извршена декриминализација кривичног дела злоупотреба положаја службеног лица већ је само сужена криминална зона у односу на раније одредбе.

Стога се не могу прихватити као основани наводи у захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног П.З. да ступањем на снагу Закона о изменама и допунама кривичног законика („Службени гласник РС“ број 120/12) кривично дело за које је осуђен првостепеном пресудом престало је да постоји, као и да истовремено другостепени суд није могао применити одредбе члана 21. наведеног закона који је ступио на снагу 15.04.2013. године.

Имајући у виду наведено, као и да је за кривично дело злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. КЗ прописана казна затвора од две до десет година, то је исто блаже за учиниоца, од кривичног дела из чл. 359. ЗКП сходно одредби члана 5. став 2. КЗ, па је по оцени Врховног касационог суда правилно другостепени суд преиначио првостепену пресуду у погледу правне квалификације дела и нашао да се у радњама окривљеног стичу законска обележја кривичног дела злоупотреба положаја одговорног лица из члана 234. став 3. у вези става 1. у вези члана 33. Кривичног законика, па су супротни наводи захтева браниоца окривљеног оцењени неоснованим.

Бранилац окривљеног П.З. у захтеву за заштиту законитости наводи да доношењем првостепене и другостепене пресуде повређен је закон из члана 441. став 3. и 4. у вези члана 451. став 1. и 2. ЗКП у односу на имовинскоправни захтев и трошкове кривичног поступка, а Врховни касациони суд ове наводе оцењује неоснованим.

Наиме, исту повреду закона бранилац је неосновано истицао и у жалби изјављеној против првостепене пресуде, а другостепени суд је нашао да је тај жалбени навод неоснован, и о томе на страни 10 образложења, дао довољне разлоге, које Врховни касациони суд у свему прихвата и у смислу одредбе члана 491. став 2. ЗКП, на исте разлоге упућује.

Бранилац окривљеног указује и на повреду из члана 438. став 2. тачка 3. ЗКП-а, која повреда у смислу члана 485. став 4. ЗКП не представља разлог због којег је дозвољено подношење захтева за заштиту законитости окривљеног и његовог браниоца.

Одредбом члана 485. став 4. ЗКП ограничено је право окривљеног (дакле и његовог браниоца сходно одредби члана 71. тачка 5. ЗКП), на подношење захтева за заштиту законитости у погледу разлога због којих могу поднети овај ванредни правни лек и то таксативним набрајањем повреда које су учињене у првостепеном поступку и у поступку пред апелационим судом (члан 74, члан 438. став 1. тачка 1. и 4., и тачка 7. до 10. и став 2. тачка 1., члан 439. тачка 1. до 3. и члан 441. став 3. и 4.).

Имајући у виду да бранилац окривљеног побија правноснажне пресуде због повреде која није таксативно набројана у члану 485. став 4. ЗКП то је Врховни касациони суд захтев за заштиту законитости у овом делу одбацио као недозовљен.

Са изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена повреда закона на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став 1. и 2. ЗКП захтев одбио као неоснован, а на основу члана 487. став 1. тачка 2. ЗКП у осталом делу захтев одбацио као недозвољен и одлучио као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Мила Ристић,с.р.

Председник већа-судија
Невенка Важић,с.р.